

SOTSIAALDEMOKRAATLIKU ERAKONNA FRAKTSIOONI JA LIIKMETE

MUUDATUSETTEPANEKUD

2026. AASTA RIIGIEELARVE SEADUSELE (737 SE I)

1. Teha eelnõus järgmised muudatused:

- 1) Suurendada 12 000 000 euro võrra §1 Riigieelarve vahendid, lõige 2 Vabariigi Valitsus, 7.1 Kulud, 7.5 Kohaliku omavalitsuse üksuste toetusfond, rida 7.6 sh riikliku ülesande kulude hüvitamiseks;
- 2) Vähendada 12 000 000 euro võrra §1 Riigieelarve vahendid, lõige 2 Vabariigi Valitsus, 7.1 Kulud, rida 7.4 Vabariigi Valitsuse reservid;
- 3) Muuta § 2 lõige 5 punktis 2 seaduse § 131 lõike 3 alusel kehtestatav üksi elava isiku või perekonna esimese liikme toimetulekupiir 300 eurot kalendrikuus;
- 4) Muuta § 3 lõige 2 tekstis „toimetulekutoetuse maksmise hüvitis (54 548 151 eurot)“.

Selgitus: Toimetulekupiiri kehtestamisel lähtutakse minimaalsetest tarbimiskuludest toidule, riietusele ja jalanõudele ning muudele kaupadele ja teenustele esmavajaduste rahuldamiseks. Toimetulekupiir tõsteti 200 euronit juunis 2022 ning sellest möödunud kolme aasta jooksul on hinnad rohkem kui viiendiku võrra kallinenud. Elatusmiinimum on 2025. aastal 346 eurot. Seega on vajalik toimetulekupiiri tõstmine. Teeme ettepaneku tõsta toimetulekupiir 300 euronit. See tähendab ka, et iga perekonna alaealise liikme eest 360 eurole kuus, perekonna teise ja iga järgmise täisealise liikme eest 240 eurole kuus. Toimetulekutoetuse kulu on iga-aastaselt vähenenud, nüüd kasvab seose töötutoetuse kaotamisega ja toimetulekeku toetuse saajate ringi laienemisega. Toimetulekupiiri tõstmise mõju on u 12 miljonit eurot, see on eelarves arvestuslik kulu.

Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon, Tanel Kiik, Jaak Aab, Ester Karuse, Andre Hanimägi, Züleyxa Izmailova

2. Teha eelnõus järgmised muudatused:

- 1) Suurendada 9 000 000 euro võrra §1 Riigieelarve vahendid, lõige 2 Vabariigi Valitsus, 7.1 Kulud, rida 7.5 Kohaliku omavalitsuse üksuste toetusfond;
- 2) Vähendada 9 000 000 euro võrra §1 Riigieelarve vahendid, lõige 2 Vabariigi Valitsus, 7.1 Kulud, rida 7.4 Vabariigi Valitsuse reservid;
- 3) Muuta § 3 lõige 2 tekstis „huvihariduse ja huvitegevuse toetus (18 225 000 eurot)“.

Selgitus: Piirkondlikult diferentseeritud huvitegevuse toetuse tulemusi analüüsides on leitud, et toetus on aidanud kohalikel omavalitsustel paremini kaasata noori ning laiendada huvihariduse ja –tegevuse võimalusi. Kahetsusväärset on palga- ja hinnatõusu taustal huvihariduse toetust korduvalt kärbitud. Laste ja noorte vaimse tervise toetamiseks ning

annete arendamiseks on vajalik toetuse kasv, et kättesaadavust senisel tasemel hoida. Ettepanek tõsta toetussummat 9 miljoni euro võrra.

Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon, Tanel Kiik, Jaak Aab, Ester Karuse, Andre Hanimägi, Züleyxa Izmailova

3. Teha eelnõus järgmised muudatused:

- 1) Suurendada 4 000 000 euro võrra §1 Riigieelarve vahendid, lõige 2 Vabariigi Valitsus, 7.1 Kulud, rida 7.6 Kohaliku omavalitsuse üksuste toetusfond;
- 2) Vähendada 4 000 000 euro võrra §1 Riigieelarve vahendid, lõige 2 Vabariigi Valitsus, 7.1 Kulud, rida 7.4 Vabariigi Valitsuse reservid;
- 3) Muuta § 3 lõige 2 tekstis „koolieelsete lasteasutuste õpetajate tööjõukulude toetus (20 000 000 eurot)“.

Selgitus: Õpetaja palga alammäär tõuseb 2026. aastast 8,2% 1970 euron. Omavalitsused on seni saanud toetust, et tõsta lasteaiasõpetajate palgad 90% õpetaja palga alammäärast, kuid nüüd on valitsus loonud olukorra, kus palgatõus tuleb, aga toetus KOVidele püsib eelmise aasta tasemel. Muudatusega suunatakse 4 miljonit eurot KOV toetusfondi koolieelsete lasteasutuste õpetajate palgatõusu katteks.

Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon, Tanel Kiik, Jaak Aab, Ester Karuse, Andre Hanimägi, Züleyxa Izmailova

4. Teha eelnõus järgmised muudatused:

- 1) Suurendada 30 000 000 euro võrra §1 Riigieelarve vahendid, lõige 2 Sotsiaalministeeriumi valitsemisala, 18.43 Hoolekande programm, 18.44 Hoolekande kättesaadavuse tagamine ja toimetuleku toetamine, rida 18.46 Sotsiaaltoetused;
- 2) Vähendada 30 000 000 euro võrra §1 Riigieelarve vahendid, lõige 2 Vabariigi Valitsus, 7.1 Kulud, rida 7.4 Vabariigi Valitsuse reservid.

Teha vastavad muudatused ka asutuste lõikes.

Selgitus: Erihoolekandesse suunatud vahendite märkimisväärne kasv valdkonna alarahastuse leevendamiseks. Erihoolekandeteenuse eesmärk on toetada psüühikahäirega (sh intellektipuudega) inimesi, kes vajavad igapäevaelus juhendamist, nõustamist, kõrvalabi või järelevalvet. Tööjõukulud moodustavad erihoolekande teenusehindadest 88% ning praegu on tegevusjuhendajate töötasu enam kui 500 euro võrra Eesti keskmisest palgast madalam. Samuti on teenusele järjekorrad ning vajalik ka teenuskohtade juurde loomine.

Tegevuse mõõdik on üle 12 kohaga ühiselamutüüpi majutusega üksuses asuvate ööpäevaringse erihoolekande täidetud teenuskohtade osakaal kõigist ööpäevaringse erihoolekande täidetud teenuskohtadest. Sihttase 2026. aastaks on 27,40%, 2024. aasta osakaal (31,7%) viitab vajadusele jätkuvalt suunata ka investeringud olemasolevate teenuskohtade kohandamiseks, et tagada teenuste kõrgem kvaliteet ja kasutajakesksus sotsiaalhoolekande valdkonnas.

Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon, Tanel Kiik, Jaak Aab, Ester Karuse, Andre Hanimägi, Züleyxa Izmailova

5. Teha eelnõus järgmised muudatused:

1) Suurendada 900 000 euro võrra §1 Riigieelarve vahendid, lõige 2 Kultuuriministeeriumi valitsemisala, 13.6 Kulud, 13.42 Muusikapoliitika kujundamine ja rakendamine, rida 18.46 Muud toetused;

2) Vähendada 900 000 euro võrra §1 Riigieelarve vahendid, lõige 2 Vabariigi Valitsus, 7.1 Kulud, rida 7.4 Vabariigi Valitsuse reservid.

Selgitus: Eesti vanimal ja mainekaimal regulaarselt tegutseval sümfooniaorkestril ERSO täitub sel hooajal 98. tegevusaasta. ERSO muusikute palgatõus on üldise palga- ja hinnatõusu taustal vajalik, et jätkata kvaliteetse kontserttegevuse, plaadistamise, uudisteoste ettekandmise ja mitmekülgsete kontserdiformaatidega ning valmistuda 100. hooaja tähistamiseks.

Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon, Tanel Kiik, Jaak Aab, Ester Karuse, Andre Hanimägi, Züleyxa Izmailova

Muudatusettepanek

2026. aasta riigieelarve seadusele (737 SE I)

6. Teha eelnõus järgmised muudatused:

1) Suurendada 1 500 000 euro võrra §1 Riigieelarve vahendid, lõige 2 Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi valitsemisala, 16.9 Kulud, 16.69 Tulemusvaldkond: Elukeskkond, liikuvus ja merendus, 16.70 Regionaalarengu programm, 16.71 Regionaalpoliitika kujundamine ja rakendamine, rida 16.73 Muud toetused;

2) Vähendada 1 500 000 euro võrra §1 Riigieelarve vahendid, lõige 2 Vabariigi Valitsus, 7.1 Kulud, rida 7.4 Vabariigi Valitsuse reservid.

Selgitus: Suurendada hajaasustuse programmis vee- ja kanalisatsiooniühenduse rajamisega seotud vahendeid. Seeläbi tagada hajaasustusega maapiirkondades elavatele peredele paremad elutingimused.

Reili Rand, Tanel Kiik, Lauri Läänemets, Enn Eesmaa

Muudatusettepanek

2026. aasta riigieelarve seadusele (737 SE I)

7. Teha eelnõus järgmised muudatused:

1) Suurendada 10 000 000 euro võrra §1 Riigieelarve vahendid, lõige 2 Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, 16.9 Kulud, 16.16. Tulemusvaldkond: Põllumajandus ja kalandus, 16.34 Põllumajandus- ja toidusektori konkurentsivõime tõstmine, rida 16.36 Muud toetused;

2) Vähendada 10 000 000 euro võrra §1 Riigieelarve vahendid, lõige 2 Vabariigi Valitsus, 7.1 Kulud, rida 7.4 Vabariigi Valitsuse reservid.

Selgitus: Kestev Aafrika seakatku laine lööb väga valusalt Eesti isevarustatust ja sellel on suur mõju kogu meie põllumajandus- ja toidusektorile. Seega seakatkust tingitud kulude katteks ja tootmismahu taastamise toetuseks on tarvilik 2026. aasta eelarvest vahendeid suunata. Kuna tegemist on taudiga ning regulaarselt nende kulude katteks eelarvet ei planeerita, siis on põhjendatud Vabariigi Valitsuse reservi kasutamine nende kulude tegemise jaoks.

Andre Hanimägi, Anti Allas, Enn Eesmaa

Muudatusettepanek

2026. aasta riigieelarve seadusele (737 SE I)

8. Teha eelnõus järgmised muudatused:

1) Suurendada 14 000 000 euro võrra §1 Riigieelarve vahendid, lõige 2 Vabariigi Valitsus, 7.1 Kulud, rida 7.5 Kohaliku omavalitsuse üksuste toetusfond;

2) Vähendada 14 000 000 euro võrra §1 Riigieelarve vahendid, lõige 2 Vabariigi Valitsus, 7.1 Kulud, rida 7.4 Vabariigi Valitsuse reservid.

Selgitus: Toetusfondi vahendite suurendamine omavalitsuste toimetuleku parandamiseks. Riigieelarve tulud on kasvanud, KOVid saavad kasvavad kohustused – näiteks õpetajate palgatõus suurendab omavalitsuse kulusid lasteaiaõpetajate palgatõusuks jne, aga katet täiendavatele kuludele riigieelarves ei ole.

Helmen Kütt, Reili Rand, Tanel Kiik, Ester Karuse, Jaak Aab, Anti Allas

Muudatusettepanek

2026. aasta riigieelarve seadusele (737 SE I)

9. Teha eelnõus järgmised muudatused:

1) Suurendada 55 000 000 euro võrra §1 Riigieelarve vahendid, lõige 2 Sotsiaalministeeriumi valitsemisala, 18.7 Kulud, 18.14 Tulemusvaldkond: heaolu, 18.57 Laste ja perede programm, 18.58 Perekasvatuse toetamine ja vanemluse toetamine, 18.60 Sotsiaaltoetused, rida 18.61 Sh peretoetused;

2) Vähendada 55 000 000 euro võrra §1 Riigieelarve vahendid, lõige 2 Vabariigi Valitsus, 7.1 Kulud, rida 7.4 Vabariigi Valitsuse reservid.

Teha vastavad muudatused ka asutuste lõikes.

Selgitus: Muudatus võimaldab viia lapsetoetused võrdsele tasemele – 100 eurot alates esimesest lapsest - kajastades selgelt põhimõtet, et iga laps on väärtuslik ning väärib võrdset riiklikku tuge. Lisaks tõsta üksikvanema lapse toetus 80 eurolt 100 eurole kuus. Perede majanduslik toimetulek on viimastel aastatel saanud tugeva löögi – elukalliduse kiire kasv, eriti toidukorvi kallinemine, on märkimisväärselt suurendanud survet pere-eelarvele.

Statistikaameti andmetel on toidukaupade hinnad viimaste aastate jooksul tõusnud poole võrra. See tähendab, et ka lapsetoetuste ostujõud on ajas vähenenud. Riigil on kohustus seista laste heaolu eest ning vähendada vaesuse ja ebavõrdsuse süvenemist.

Helmen Kütt, Reili Rand, Tanel Kiik, Ester Karuse, Anti Allas, Lauri Läänemets, Tiit Maran

Muudatusettepanek

2026. aasta riigieelarve seadusele (737 SE I)

10. Teha eelnõus järgmised muudatused:

1) Suurendada 1 000 000 euro võrra §1 Riigieelarve vahendid, lõige 2 Kultuuriministeeriumi valitsemisala, 13.6 Kulud, 13.89 Spordiprogramm, 13.98 Organiseeritud liikumisharrastuse edendamine, 13.100 Muud toetused;

2) Vähendada 1 000 000 euro võrra §1 Riigieelarve vahendid, lõige 2 Vabariigi Valitsus, 7.1 Kulud, rida 7.4 Vabariigi Valitsuse reservid.

Selgitus: Ülemäärase kehakaaluga laste arv kasvab kiiresti ning liikumisharjumuse kujundamine noortes on tähtis. Katsetatud on spordialade tutvustamist algklassilastele projekti „Sport koolis“ raames, et tekitada huvi erinevate spordialade vastu, julgustada proovima ja regulaarsetes treeningutes osalema hakkama. Lisarahaga saab laiendada koolide ringi, kus projekti rakendatakse.

Helmen Kütt, Reili Rand, Tanel Kiik, Andre Hanimägi, Ester Karuse, Anti Allas, Lauri Läänemets

Muudatusettepanek

2026. aasta riigieelarve seadusele (737 SE I)

11. Teha eelnõus järgmised muudatused:

1) Suurendada 15 000 000 euro võrra §1 Riigieelarve vahendid, lõige 2 Vabariigi Valitsus, 7.1 Kulud, 7.5 Kohaliku omavalitsuse üksuste toetusfond, sh ;

2) Vähendada 15 000 000 euro võrra §1 Riigieelarve vahendid, lõige 2 Vabariigi Valitsus, 7.1 Kulud, rida 7.4 Vabariigi Valitsuse reservid.

Selgitus: Koolitoidu toetus on püsinud 1 euro peal aastast 2018. Samal ajal on toiduhinnad kallinenud 53%. Soe ja maitsev koolitoit on kasulik õpilaste tervisele, keskendumisvõimele ja õpitulemustele. Muudatus võimaldab tõsta koolitoidu toetuse 1,50 euron.

Helmen Kütt, Reili Rand, Tanel Kiik, Andre Hanimägi, Ester Karuse, Jaak Aab, Anti Allas, Lauri Läänemets, Enn Eesmaa

Muudatusettepanek

2026. aasta riigieelarve seadusele (737 SE I)

12. Teha eelnõus järgmised muudatused:

- 1) Suurendada 20 000 000 euro võrra §1 Riigieelarve vahendid, lõige 2 Vabariigi Valitsus, 7.1 Kulud, 7.5 Kohaliku omavalitsuse üksuste toetusfond, sh kohalike teede hoiu toetus;
- 2) Vähendada 20 000 000 euro võrra §1 Riigieelarve vahendid, lõige 2 Vabariigi Valitsus, 7.1 Kulud, rida 7.4 Vabariigi Valitsuse reservid;
- 3) Muuta § 3 lõige 2 tekstis „kohalike teede hoiu toetus (49 313 000 eurot)“.

Selgitus: Riigiteedele on valitsuses lisaraha suunatud, mh välisvahendid ja sõjalise liikuvuse vahendid, kuid kohalike teede hoiuks ja mustkatte alla viimiseks vajalikke vahendeid ei ole. Muudatusega võimaldame omavalitsustel vajalikke teede parandamise ja hooldamise töid teha.

Reili Rand, Tanel Kiik, Ester Karuse, Anti Allas,

Muudatusettepanek

2026. aasta riigieelarve seadusele (737 SE I)

13. Teha eelnõus järgmised muudatused:

- 1) Suurendada 1 000 000 euro võrra §1 Riigieelarve vahendid, lõige 2 Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, 16.9 Kulud, 16.69. Tulemusvaldkond: Elukeskkond, liikuvus ja merendus, 16.77 Ühistranspordi programm, rida 16.80 Muud toetused;
- 2) Vähendada 1 000 000 euro võrra §1 Riigieelarve vahendid, lõige 2 Vabariigi Valitsus, 7.1 Kulud, rida 7.4 Vabariigi Valitsuse reservid.

Selgitus: Suunata turutõrke olukorras maakonnakeskuste ja tõmbekeskuste vaheliste puuduvate bussiliinide toetuseks 1 miljon eurot.

Helmen Kütt, Reili Rand, Tanel Kiik, Andre Hanimägi, Anti Allas, Tiit Maran

Muudatusettepanek

2026. aasta riigieelarve seadusele (737 SE I)

14. Teha eelnõus järgmised muudatused:

- 1) Suunata 5 000 000 eurot §1 Riigieelarve vahendid, lõige 2 Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium, 14.79 Finantseerimistehingud, rida 14.81 Osalused avaliku sektori ja sidusüksustes EISi maapiirkondade laenukäenduseks;
- Teha vastavad muudatused ka asutuste lõikes.

Selgitus: EISi maapiirkondade laenukäenduse tagatisfondi suurendamine 5 miljoni euro võrra. Maapiirkonna eluasemelaenu käendus võimaldab maale kodu osta ja seda renoveerida. 2024. aastal väljastas EIS eluasemekäendusi eri sihtgruppidele kokku 26 miljoni euro

väärtuses ning sellega kaasnev laenumaht on 343 miljonit eurot. Teenust pakutakse koos laenulepingu sõlmimisega pankade kaudu. EISI käendusega on tagatud kõigist kehtivatest kodulaenudest 17 protsenti.

Reili Rand, Tanel Kiik, Ester Karuse, Jaak Aab, Anti Allas, Lauri Läänemets

Muudatusettepanek

2026. aasta riigieelarve seadusele (737 SE I)

15. Teha eelnõus järgmised muudatused:

1) Suurendada 5 000 000 euro võrra §1 Riigieelarve vahendid, lõige 2 Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi valitsemisala, 16.9 Kulud, 16.16 Tulemusvaldkond: Põllumajandus ja kalandus, 16.17 Biomajanduse programm, 16.34 Põllumajandus- ja toidusektori konkurentsivõime tõstmine, rida 16.36 Muud toetused;

2) Vähendada 5 000 000 euro võrra §1 Riigieelarve vahendid, lõige 2 Vabariigi Valitsus, 7.1 Kulud, rida 7.4 Vabariigi Valitsuse reservid.

Selgitus: Põllumajanduseks ebasoodsate ilmastikuolude (vihmad, pinnas ei kandnud põllumajandusmasinaid jne) kompenseerimiseks põllumeestele.

Anti Allas, Lauri Läänemets, Tiit Maran

Muudatusettepanek

2026. aasta riigieelarve seadusele (737 SE I)

16. Teha eelnõus järgmised muudatused:

1) Suurendada 350 000 euro võrra §1 Riigieelarve vahendid, lõige 2 Sotsiaalministeeriumi valitsemisala, 18.7 Kulud, 18.83 Tulemusvaldkond: Tervis, 18.89 Tervist toetavate valikute programm, 18.96 Tervise edendamine ja riskikäitumise vähendamine, rida 18.98 Muud toetused;

2) Vähendada 350 000 euro võrra §1 Riigieelarve vahendid, lõige 2 Vabariigi Valitsus, 7.1 Kulud, rida 7.4 Vabariigi Valitsuse reservid.

Teha vastavad muudatused ka asutuste lõikes.

Selgitus: Muudatuse eesmärk on tugevdada vähipatsientide esindusorganisatsioone, kaasates neid näiteks Sotsiaalministeeriumi strateegilise partnerluse vormis. Kui soovime, et vähivaldkonna vabatahtlike ühenduste tegevus oleks tõhusam ja paremini koordineeritud, tuleb patsiendiorganisatsioone nii sisuliselt kaasata kui rahaliselt võimestada. Vähktõve ennetuse ja ravi kõrval tuleb rohkem tähelepanu pöörata vähipatsientide ja nende perede toetamisele vähiga toimetulekul.

Riina Sikkut, Helmen Kütt, Tanel Kiik, Tiit Maran, Ester Karuse, Jaak Aab, Anti Allas, Enn Eesmaa

Muudatusettepanek

2026. aasta riigieelarve seadusele (737 SE I)

17. Teha eelnõus järgmised muudatused:

1) Suurendada §1 Riigieelarve vahendid, lõige 2 Siseministeeriumi valitsemisala, 17.8 Kulud, 17.9 Siseministeerium 6 000 000 euro võrra, 17.11 Päästeamet 25 000 000 euro võrra, 17.13 Sisekaitseakadeemia 4 000 000 euro võrra, 17.14 Politsei- ja Piirivalveamet 41 000 000 euro võrra, 17.15 Häirekeskus 2 000 000 euro võrra.

2) Teha vastavad muudatused ka programmide lõikes.

3) Vähendada 78 000 000 euro võrra §1 Riigieelarve vahendid, lõige 2 Vabariigi Valitsus, 7.1 Kulud, rida 7.4 Vabariigi Valitsuse reservid.

Selgitus: Muudatusettepanek on esitatud ROTAL-i palvel ning nende poolt antud sisendi alusel Siseministeeriumi haldusala teenistujate töötasude tõstmiseks 2026.a.

Muudatusettepanekuga saavutame 2026. aastal päästjate ja päästekorraldajate palgataseme tõstmise Eesti keskmise palga tasemele ning politseinike palga tõstmise 1,2-kordse Eesti keskmise palga tasemele. PPA reale on lisatud ka Kaitsepolitsei ettepanek. Ettepanek põhineb vajadusel hoida ühiskonna turvatunnet ja tagada laiapiindse riigikaitse strateegia kavakohane toimimine. Selleks tuleb tugevdada Eesti sisejulgeolekut ja kriisivalmidust, samuti väärtustada päästjate, päästekorraldajate ning politseinike igapäevast panust ühiskonna turvalisuse tagamisel.

Palk kui strateegiline investeering

Alustava päästja brutopalk on täna sisekaitse madalaim, vaid 1460 eurot, kuigi päästja töö ohtlikkus ja pingelisus on oluliselt kõrgemad kui enamikel töötajatel. Alamotiveeritud või kogenematu päästja kujutab endast riski nii endale kui kogu ühiskonnale.

Õiglane palk on kinnituseks, et Eesti väärtustab inimesi, kes kriisides appi tulevad.

Riigikaitse on terviklahendus

Riigikaitse terviklikkus nõuab võrdset tähelepanu nii sõjalisele kaitsele kui ka sisekaitsele. NATO peasekretär ja Euroopa Liidu juhid on korduvalt rõhutanud, et tsiviilkriisideks valmisolek on kollektiivkaitse lahutamatu osa ning kaasaegne lähenemine sellele ei piirdu ainult sõjalise kaitsega, vaid hõlmab ka võimet tagada ühiskonna toimimine mis tahes kriiside, sh sõjaliste kriiside korral.

Sisekaitse – päästjad, päästekorraldajad ja politseinikud – moodustab riigi esimese kaitseliini tsiviilkriiside korral. Nemad reageerivad loodusõnnetustele, terrorirünnakutele ja paljudele teistele ohtudele, mis võivad destabiliseerida ühiskonda isegi ilma sõjalise konfliktita. **Nõrk sisekaitse tähendab haavatavat riiki**, sõltumata sellest, kui tugev on meie sõjaline kaitsejõud.

Terviklik lähenemine

Enamik kriise, mis ühiskonda võivad tabada, ei ole sõjalist laadi. See tähendab, et sõjavägi ei paku kõiki lahendusi. Tsiviilkriiside – olgu nendeks loodusõnnetused, tööstusavariid, küberrünnakud, hübriidohud jne – lahendamisel on võtmeteguriks hästi motiveeritud, varustatud ning koolitatud sisekaitse. Täna Ukrainas toimuv on traagiliseks kuid elavaks tõestuseks, kui kriitiliselt oluline on sisekaitse teenistujate roll elude päästmisel ka sõjalises konfliktis.

Täna kehtiva koalitsioonilepingu eesmärgiks on ehitada Eesti üheks turvalisemaks riigiks Euroopas, mille kaitsevõime ja kaitsetahe peletab iga agressori, ning kus vabad kodanikud saavad ja tahavad panustada riigi kaitsmisesse. Selle eesmärgi saavutamine on võimatu, kui võrdses tempos sõjalise riigikaitsega ei arendata sisekaitset. Sisekaitse valdkonna suurimaks murekohaks on aga teatavasti teenistujate madalad palgad.

Lähtudes eeltoodust: palgatõusudeks lisaraha leidmine peab olema riigieelarveline prioriteet, kuna tugevdab Eesti sisekaitset ning suurendab mis tahes kriisiolukordade lahendamise tõhusust. See tähendab otseinvesteeringut riigikaitse ja Eesti julgeolekustrateegiasse.

Jätkusuutlik palgapoliitika

Pärast 2026. aasta palgaeesmärgi saavutamist tuleb palgataset hoida proportsioonis Eesti keskmise palga tõusuga.

Tabel: Palgatasemete võrdlus ja palgatõusude jaotus.

Ametikoht	Praegune palk (EUR)	Eesmärk 2026 (EUR)	Tõus (EUR)	Tõus (%)
Päästja	1460	2184	724	49,6%
Päästekorraldaja	1655	2184	529	32%
Patrullpolitseinik	1850	2621	771	41,7%

Lauri Läänemets

Muudatusettepanek

2026. aasta riigieelarve seadusele (737 SE I)

18. Teha eelnõus järgmised muudatused:

Vähendada 130 000 000 euro võrra §1 Riigieelarve vahendid, 1.1 Tulud, 1.2 Maksud ja sotsiaalkindlustusmaksed käibemaksu prognoosi toiduainete käibemaksu erandi kehtestamiseks ning suurendada sama summa võrra füüsilise isiku tulumaksu prognoosi seoses ülemise detsiili tuluteenijate tulumaksuvaba miinimumi kaotamisega.

Lauri Läänemets